

C103 – C-CUL5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

11 juni 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR EN SPORT

Interpellatie van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvoering van een toneelstuk in het Frans in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg

Commissie voor Cultuur en Sport

Donderdag 11 juni 1998

VOORZITTER : De heer Louis Brill

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.15 uur.*

Interpellatie van de heer Dominiek Lootens-Stael tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvoering van een toneelstuk in het Frans in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Lootens-Stael tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de opvoering van een toneelstuk in het Frans in de Koninklijke Vlaamse Schouwburg.

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, alvorens te komen tot het eigenlijke thema van mijn interpellatie, wil ik de vergadering erop wijzen dat ik hetzelfde interpellatieverzoek heb ingediend in de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Merkwaardig genoeg heeft het Uitgebreid Bureau van de VGC geoordeeld dat deze interpellatie niet aan bod moest komen in de Raad van de VGC. Nochtans behoort dit duidelijk tot haar bevoegdheid, want het betreft een typisch Brussels-Vlaamse problematiek.

Blijkbaar hebben de Vlaamse partijen in de VGC immers op dit ogenblik zo een enorme schrik voor de opgang van het Vlaams Blok in Brussel dat ze elk spoor van democratie willen uitwissen. Er heerst een soort dictatuur, die het bepaalde leden van de oppositie onmogelijk maakt om hun controlerende functie nog uit te oefenen.

Ik heb vier interpellatieverzoeken ingediend voor de plenaire vergadering. Drie ervan werden onontvankelijk verklaard, en het vierde werd omgezet in een schriftelijke vraag. Een van die vier verzoeken

komt nu hier aan bod. U ziet dat deze instelling zichzelf uitholt en de parlementsleden verplicht om de voogdijoverheid rechtstreeks te interpellieren.

Terzake nu. Er is een tijd geweest dat de KVS een lichtbaken was in de ontvoogding van het Vlaamse volk in Brussel. De instelling heeft zelfs een lemma gekregen in de encyclopedie van de Vlaamse beweging. Dat was heel terecht, want temidden van een zee van Franstalig toneelaanbod bracht de KVS Nederlandstalige stukken en gaf hij het werk van Vlaamse schrijvers een kans. Jammer genoeg ligt die tijd achter ons.

Nochtans zijn de statuten van de KVS op dat punt nog altijd heel duidelijk. Ik citeer uit artikel 3 van de statuten, dat handelt over de doelstellingen van de KVS : 'De instelling is een hoofdstedelijk theater dat via een repertoiregezelschap repertoiretheater brengt. Ze heeft tot doel bij te dragen tot het verspreiden van het kwalitatief hoogstaand Nederlandstalig beroepstoneel in binnen- en buitenland.' De tekst is dus duidelijk en spreekt alleen over Nederlandstalig beroepstoneel. Anderstalig beroepstoneel wordt hierdoor uitgesloten. Dat wordt niet met zoveel woorden gezegd, maar er wordt een beperkende bepaling gebruikt : de statuten bepalen dat enkel Nederlandstalig toneel mag worden opgevoerd.

Niettemin vindt de artistieke leiding van de KVS het nodig om - tegen de statuten in - beroepstoneel te brengen in andere talen. Zo hebben we reeds in december 1993 in volle kerstperiode mogen meemaken dat een week lang toneelstukken en andere evenementen in het Arabisch en het Frans werden opgevoerd. De Brusselse Vlaming bleef in die periode in de kou staan. De directie had er niets beter op gevonden dan een groot eentalig Arabisch spandoek op te hangen aan de voorgevel van de KVS. Na massaal protest van de Brusselse Vlamingen werd het spandoek gelukkig verwijderd, op last van toenmalig minister Weckx. In de week van 23

Lootens-Stael

tot 31 mei laatstleden werd echter gerecidiveerd, ditmaal met een toneelstuk van de Duitser Urs Widmer, opgevoerd in het Frans. Deze keer vond de directie van de KVS het nodig om een eentalig Frans spandoek aan de voorgevel van de KVS op te hangen.

Mijnheer de minister, het Vlaams Blok heeft er geen bezwaar tegen dat toneelstukken van buitenlandse auteurs worden opgevoerd in de KVS, voorzover er ook voldoende Nederlandstalige auteurs aan bod komen. Er moet een gezond evenwicht worden gevonden tussen werk van eigen bodem en werk uit andere culturen. Ik ben geen theaterkenner, dat geef ik toe. Naar verluidt is het werk van Urs Widmer een internationaal succes, wat rechtvaardigt dat het in de KVS wordt opgevoerd.

Wat er bij mij echter niet in kan, is dat dit stuk in het Frans moet worden opgevoerd. Waarom kon dit stuk niet gewoon in een Nederlandse vertaling worden gebracht? En als men het dan al in andere talen opvoert, waarom dan uitgerekend in het Frans? Ik wil ook uitdrukkelijk protest aantekenen tegen het feit dat aan de KVS een hele tijd een spandoek heeft uitgehangen waarvan de tekst uitsluitend in het Frans was opgesteld. De houding in deze van de directie van de KVS is, gezien haar opdracht en de context waarin ze moet werken, totaal misplaatst en een belediging voor zowel de Vlaamse en Brussels-Vlaamse belastingbetaler als de overheid, die deze instelling in belangrijke mate subsidieert om de Nederlandstalige cultuur in Brussel uit te dragen.

In verband met de context waarin de KVS werkt, wil ik eraan herinneren dat de schouwburg in een stad ligt waar het Franstalig toneelaanbod veel groter is dan het Nederlandstalig. Dat er in Brussel nood zou zijn aan Franstalige toneelstukken, kan dus niet als excuus worden aangevoerd. Maar zelfs als dat het geval zou zijn, dan is dat voor een Nederlandstalige schouwburg nog altijd geen excuus om in het Frans te spelen, aangezien dat niet tot zijn opdracht behoort. De KVS, die wordt gefinancierd door de Vlaamse belastingbetaler, heeft tot taak Nederlandstalige toneelstukken te brengen, al dan niet van eigen bodem, en Nederlandstalige schrijvers in de mate van het mogelijke te promoten. Dat en niets anders is zijn enige opdracht.

Het Nederlandstalige karakter van het beroepstoneel dat moet worden gebracht, is trouwens statutair vastgelegd. Dat werd destijds niet voor niets

gedaan, maar had juist tot doel om het soort situaties te vermijden die we in de kerstperiode van 1993 en in de maand mei van 1998 meemaakten. Tevens wilde men door dit statuut voorkomen dat een cultuurtempel die door Vlaanderen wordt gefinancierd en die een symboolfunctie moet vervullen, zou verworden tot een instrument om andersstalig, in dit geval Franstalig, toneel te brengen. De leiding van de KVS gaat volgens mij niet alleen moreel in de fout, maar is ook juridisch in overtreding met haar taakstelling.

Bovendien begrijp ik niet welke noodzaak de directie van de KVS ertoe heeft gebracht om het stuk een week lang in het Frans op te voeren. Vanwege de Franstalige politici en de Franstalige gemeenschap in Brussel in het algemeen, bestaat hoegenaamd geen wederkerigheid. Bij mijn weten is het nog nooit gebeurd dat in een Franstalige schouwburg stukken in het Nederlands werden opgevoerd, laat staan dat men het werk van Duitse auteurs naar het Nederlands zou vertalen om ze op te voeren in een Franstalige schouwburg.

De leiding van de KVS heeft hiermee duidelijk de Vlaamse belangen in Brussel geschaad. Welke indruk moet dat nalaten bij de Brusselse Vlamingen, die het al niet gemakkelijk hebben, en op de Franstaligen, die moeten vaststellen dat de KVS een week lang eentalig Franstalige spandoeken uithangt en Franstalig toneel brengt? Ook de Franstalige Brusselaars vragen zich af of dit de uitstraling is van de Vlaamse cultuur in Brussel en wat de buitenlanders die in Brussel op bezoek zijn daarvan denken. Die denken uiteraard dat het om een Franstalige schouwburg gaat.

Mijnheer de minister, u denkt misschien dat ik als Vlaams Blokker bekrompen ben, maar u kent de Brusselse situatie waarschijnlijk niet zo goed. Ik wil er u op wijzen dat we als Vlaming in een stad leven waar we niet bij machte zijn om ons met het openbaar vervoer te verplaatsen zonder naar het Frans te moeten overschakelen, en waar zieke mensen niet in hun taal terecht kunnen in openbare ziekenhuizen. Die ziekenhuizen worden nochtans ook door de Vlaamse belastingbetaler gefinancierd. Ik begrijp niet waarom we onze cultuurtempels moeten openstellen voor de Franstaligen, als de elementaire rechten die bij wet zijn vastgelegd ten aanzien van de Vlamingen niet worden gerespecteerd door diezelfde Franstaligen.

De directie zag hierin echter geen graten. Dat getuigt van een totale wereldvreemdheid en van een grote afstand tussen de directie en de gewone Brusselse Vlaming. Die gewone Brusselse Vlaming

Lootens-Stael

heeft al lang geen boodschap meer aan het elitaire gedoe van deze sociaal-culturele kaste die zich verheven acht boven de gewone man in de straat.

We zouden ons best eens bezinnen over de opdracht en de rol van deze schouwburg, en vervolgens een aantal onvermijdelijke conclusies trekken in verband met de leiding van de KVS.

Mijnheer de minister, waarom moest dat toneelstuk zo nodig in het Frans worden opgevoerd? Is dat volgens u in overeenstemming met de opdracht die de KVS ten aanzien van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel heeft? Hoe kan men dat alles rijmen met de statuten van de KVS, die duidelijk stellen dat de KVS enkel Nederlandstalig beroepstoneel moet brengen? De KVS overtreedt duidelijk haar eigen statuten. Bovendien schaadt ze de belangen van de Vlaamse Gemeenschap in Brussel.

Mijnheer de minister, welke maatregelen hebt u genomen om ervoor te zorgen dat we in de toekomst gespaard blijven van dergelijke misleunen?

De voorzitter : Minister Martens heeft het woord.

Minister Luc Martens : Mijnheer Lootens, het toneelstuk Top Dogs werd in de KVS met heel veel succes in het Nederlands gespeeld. Ik heb het trouwens in het Nederlands gezien en heb er erg van genoten. Toen de uitvoeringen in het Nederlands waren afgelopen, werd in mei 1998 een Franstalige versie opgevoerd. Met die Franstalige versie wilde men de andere gemeenschap tonen met hoeveel succes men zo een productie kan brengen.

De KVS vond die keuze verantwoord. Ik ben het met hun eens dat een Franstalige versie helemaal niet misplaatst is. Bovendien is dit geen belediging voor de Vlamingen. Integendeel, de andere gemeenschap aanspreken en uitnodigen voor zijn artistieke deskundigheid, getuigt van kracht.

De werking van de KVS in het Frans - en soms ook in het Engels - is heel beperkt. Die werking wordt volgens mij verantwoord door de uitstraling van Brussel. De KVS neemt immers een belangrijke plaats in in deze internationale stad met internationale ontmoetingen. Het moet dan ook mogelijk zijn om initiatieven te nemen ten aanzien van de Franstaligen en zelf voor een internationale inbreng te zorgen. Bovendien zijn heel wat Franstalige toeschouwers naar deze vertoningen komen kijken. Ik overweeg dan ook geen enkele maat-

gel. Er bestaat trouwens geen enkele rechtsgrond om dat te doen.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, ik betreur dat u de Brusselse situatie niet goed kent en dat u de vernederingen die de Brusselse Vlamingen dagelijks ondergaan, nooit zelf hebt ondervonden.

Minister Luc Martens : Mijnheer Lootens-Stael, de grootste vernedering is dat u het toneelstuk zelf niet hebt gezien.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, u was waarschijnlijk uitgenodigd, maar ik mocht dat geluk niet ervaren. Ik vind het trouwens jammer dat ik de voorstelling niet heb gezien.

Ik betreur dat u niet zelf ondervindt welke vernederingen de Vlamingen dagelijks ondergaan in Brussel op taalvlak, ondanks de waarborgen in de wet. De schuld daarvoor ligt volledig bij de Franstalige politici, die deze toestand willen bestendigen.

Vanuit dat opzicht kan ik onmogelijk begrijpen dat de KVS dergelijke openheid aan de dag legt ten aanzien van de Franstaligen. Bovendien zijn er in Brussel een vijftiental Franstalige theaters. Ik begrijp ook niet in welk opzicht de KVS de taak heeft om dat aanbod aan te vullen. Als we zoveel succes oogsten met een toneelstuk, zullen de Franstaligen die geïnteresseerd zijn in de Vlaamse Gemeenschap ongetwijfeld ook naar een Nederlandstalig stuk willen kijken. Bovendien kunnen ze daar nog wat van opsteken.

Mijnheer de minister, u beweert dat u over geen enkele juridische grond beschikt om op te treden. In de statuten staat echter duidelijk op bladzijde 1 van de doelstellingen dat de KVS Nederlandstalig toneel brengt.

Minister Luc Martens : Mijnheer Lootens, de doelstelling dat men Nederlandstalig toneel brengt, betekent niet dat men geen ander toneel mag brengen. De doelstellingen hebben immers geen exclusief karakter.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, u weet heel goed dat deze bepaling met een heel duidelijke bedoeling werd ingeschreven in de statuten. Men wilde de KVS immers beschermen tegen de invloeden van Franstaligen en ervoor zorgen dat het een Vlaamse schouwburg blijft. Ik

Lootens-Stael

stel echter vast dat men nu het omgekeerde doet, in tegenstelling tot wat in de statuten staat. Tot mijn grote verbazing en spijt krijgt dat ook nog de steun van de minister.

Minister Luc Martens : Mijnheer Lootens-Stael, de KVS wordt gesubsidieerd op basis van het podiumkunstedecreet. In dat decreet worden een aantal voorwaarden bepaald in verband met het aantal toneelstukken die in het Nederlands moeten worden gebracht. Bovendien wordt bepaald dat Nederlandstalige toneelauteurs de kans moeten krijgen om hun stukken te brengen. De KVS voldoet aan die eisen en vult haar opdracht perfect in. De middelen en erkenning die ze momenteel krijgt, vormen dan ook geen enkel probleem.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mijnheer de minister, ik neem daar akte van.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.06 uur.*
